

Wij.Doen.Groen.
Samen naar een duurzaam Nissewaard

Uitkomsten onderzoek 'Aardgasvrije kernen' onder bewoners Abbenbroek

Wij.Doen.Groen.

Samen naar een duurzaam Nissewaard

In gesprek over aardgasvrije kernen met bewoners van Abbenbroek.

In 2050 hebben we geen aardgas meer...

Het is in Nederland het doel om in 2050 elk gebouw aardgasvrij te hebben. Dat betekent dat in plaats van aardgas duurzame warmte wordt gebruikt voor het verwarmen van onze huizen en gebouwen. Gemeenten hebben de opdracht gekregen om per wijk een plan te maken over hoe dit doel gehaald kan worden.

Twee dingen zijn daarbij belangrijk. Het kiezen van de warmtebron en het geschikt maken van woningen om op deze warmtebron over te kunnen gaan. De warmtebron is in de dorpskern Abbenbroek nog niet bekend of beschikbaar en veel woningen zijn nu nog niet geschikt om zo maar over te stappen op een andere warmtebron.

Ophalen van kennis, adviezen, zorgen en ervaringen

We hebben het doel om samen met de bewoners van Abbenbroek een plan te maken wat haalbaar en betaalbaar is. Dat doen we door zoveel mogelijk kennis, adviezen, zorgen en ervaringen van bewoners op te halen. En daarover met elkaar het gesprek aan te gaan. Tegelijkertijd proberen we te informeren over de mogelijkheden, aan te geven hoe de gemeente kan helpen en tips te delen over verduurzamen.

Verslag van het onderzoek

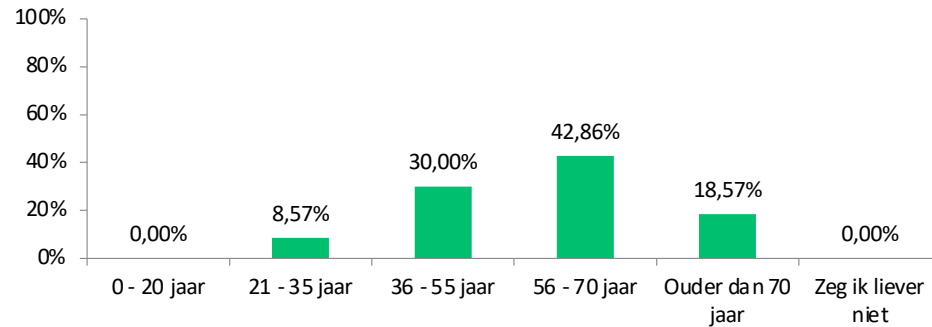
8 december 2023 is er een vragenlijst gestuurd. Dit verslag neemt u mee langs de uitkomsten van de vragenlijst die zijn ingevuld door bewoners*. Deze uitkomsten nemen we ook mee in de gesprekken die we gaan voeren met de meedenk-groep. Wilt u ook meedoen aan deze gesprekken? Dan kunt u zich aanmelden via wijdoengroen@nissewaard.nl.

*Als we spreken over bewoners in dit verslag dan bedoelen we daar de bewoners mee die hebben deelgenomen aan de vragenlijst. Het gaat dan niet over alle bewoners van Abbenbroek.

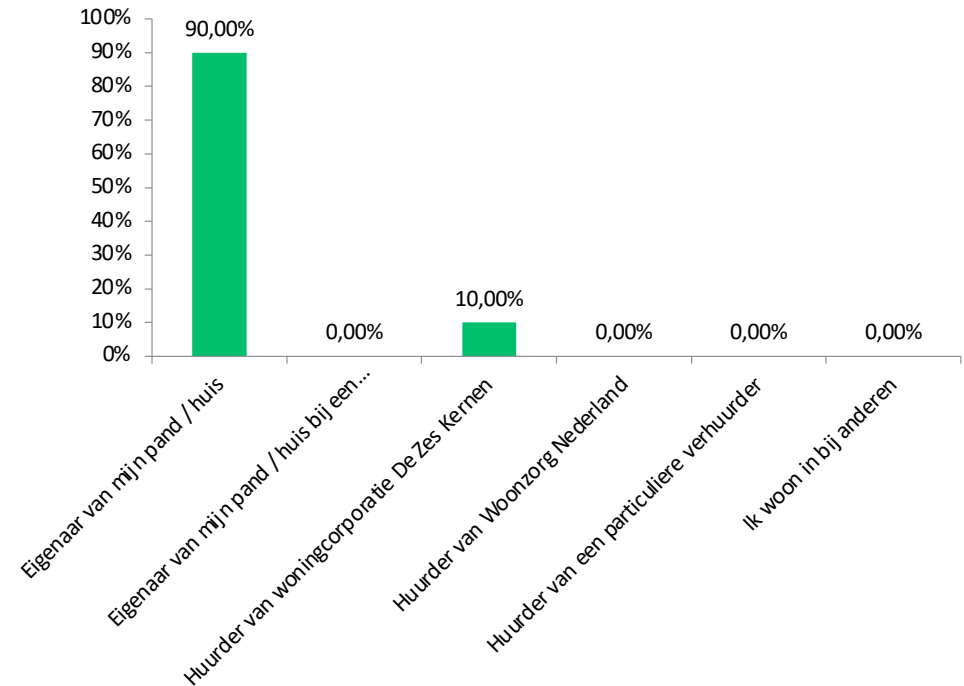

Algemene gegevens van de bewoners (Abbenbroek)

Wat is uw leeftijd?

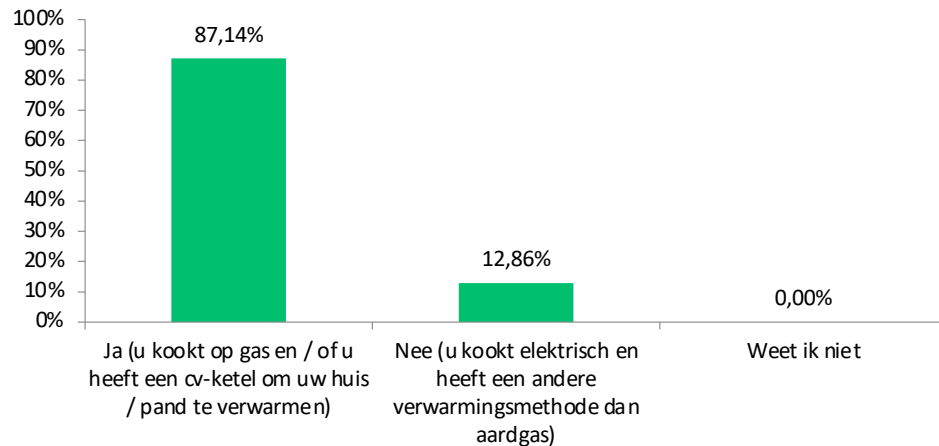
Hoe is uw woonsituatie? Ik ben....

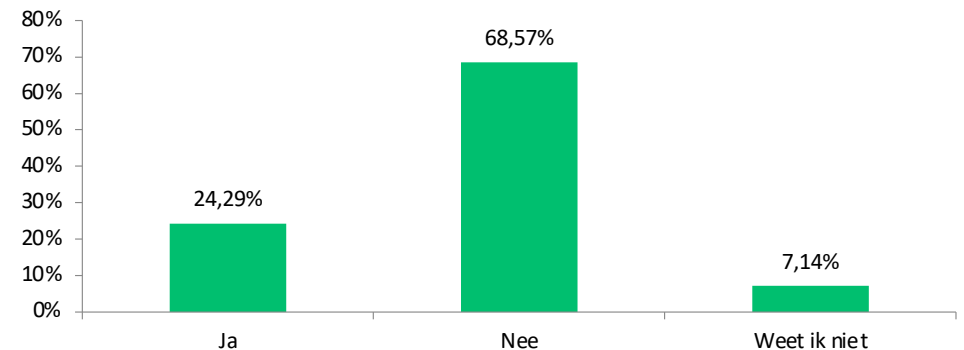

Kenmerken van de woningen van bewoners (Abbenbroek)

Is uw woning / pand aangesloten op het
aardgas?

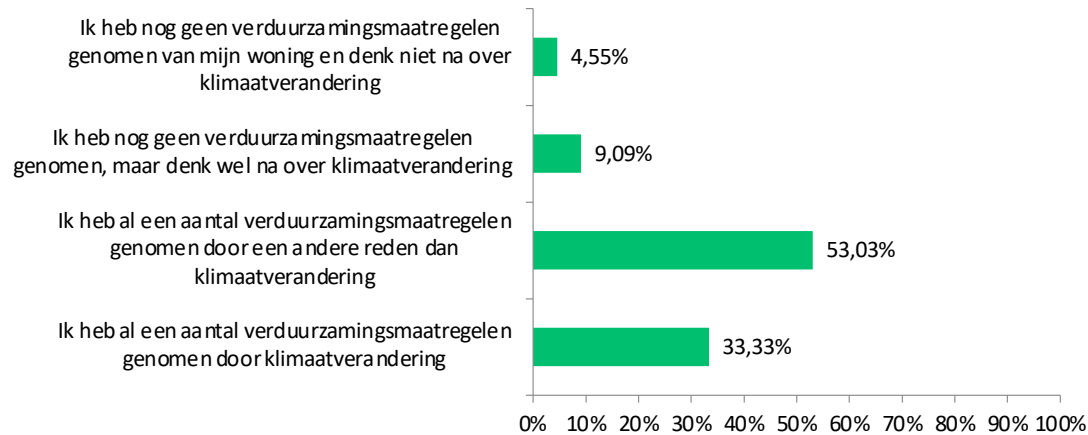
Is uw pand/ woning aangewezen als
beschermd monument, en/ of ligt uw
pand/ woning in een beschermd stads- of
dorpsgezicht?

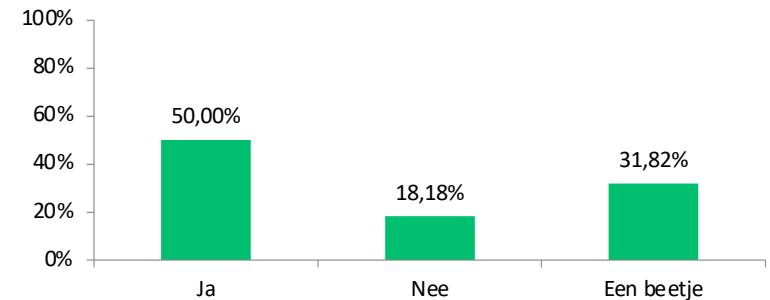

Hoe kijken bewoners naar verduurzaming? (Abbenbroek)

Houdt u zich bezig met klimaatverandering en het verduurzamen van uw woning?

Voelt u zich verantwoordelijk voor het verduurzamen van uw woning?

Ervaringen met verduurzamen en dingen die in de weg staan (Abbenbroek)

In de vragenlijst was dit een open vraag. Er zijn heel veel verschillende antwoorden gegeven. We hebben deze samengevat tot vijf onderwerpen.

1. Al bezig met verduurzamen

Veel mensen geven aan dat ze al bezig zijn met verduurzaming van de woning. Zoals het isoleren van de vloer, het vervangen van ramen en dakisolatie. De bewoners die al wat hebben gedaan geven aan tevreden te zijn, maar niet weten hoe ze nu verder moeten.

2. Behoefte aan financiële ondersteuning

Het hebben of krijgen van de nodige financiële middelen is iets dat in de weg staat. Het geld is er niet of de vraag is wie het gaat (mee)betalen. Er is behoefte aan meer financiële ondersteuning. Bijvoorbeeld sommige vrijstaande woningen (in het buitengebied) zijn moeilijker te verduurzamen omdat dit veel geld kost. Daarnaast blijkt ook dat mogelijke subsidies niet bekend zijn of moeilijk zijn om aan te vragen.

3. Wat mag en wat kan?

Verschillende bewoners wonen in een oudere woning, in het buitengebied of in een monumentaal pand. Zij geven aan dat zij zich afvragen wat er mag en kan. Het wordt als 'lastig' ervaren om bepaalde aanpassingen aan de woning te doen. Denk daarbij bijvoorbeeld ook aan het beschermd dorpsgezicht.

4. Ruimte voor de warmtepomp

Bewoners die na hebben gedacht over een warmtepomp lopen er tegen aan dat er in de woning, de tuin of het balkon weinig plek voor is. Ook maakt bewoners zich zorgen over geluidsoverlast voor de burens en de capaciteit van het energienet.

5. Zonnepanelen

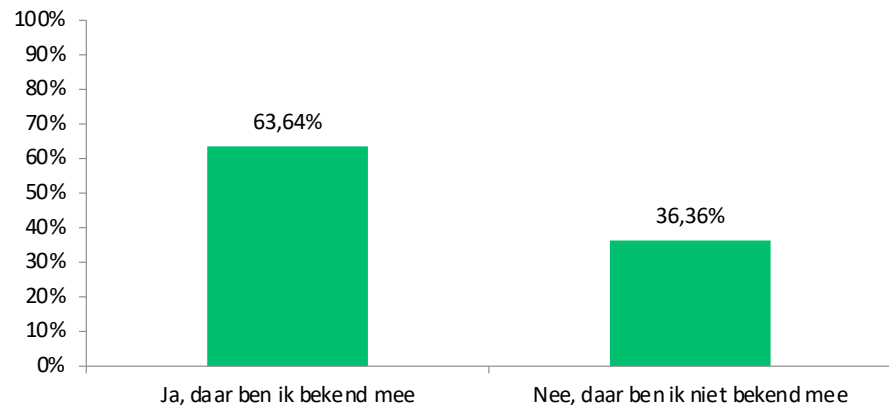
Er wordt door bewoners nagedacht over zonnepanelen. Er zijn vragen over de salderingsregeling (verrekenen van de stroom die je opwekt op je energierekening), of zonnepanelen geplaatst kunnen worden op de dakconstructie en of het wel winst oplevert door de ligging ten opzichte van de zon. Bewoners van een monumentaal pand of met een beschermd dorpsgezicht geven aan dat zonnepanelen plaatsen ook niet altijd mag.

Wij.Doen.Groen.
Samen naar een duurzaam Nissewaard

Wat weten bewoners van de 'warmtetransitie'? (Abbenbroek)

Bent u bekend met de term
'warmtetransitie'?

Wat houdt de warmtetransitie volgens u in?

De meest genoemde antwoorden zijn:

- Van aardgas afgaan naar een alternatief.
- De wijze waarop wij onze huizen verwarmen moet zo min als mogelijk met fossiele brandstoffen.
- Het verduurzamen van het opwarmen van huizen en panden.
- Overstappen van fossiele energie naar zon en wind energie.
- Op een andere manier omgaan met opwekken, verbruik en opslag van energie. Met maatregelen het minder worden van broeikasgassen en meer bomen planten om op deze wijze de aarde terug te koelen.
- Tegen gaan van energieverlies.
- Klimaatneutraal wonen.

Vragen van bewoners over de warmtetransitie (Abbenbroek)

In de vragenlijst konden de bewoners al hun vragen stellen. Er zijn heel veel verschillende vragen opgeschreven over allerlei onderwerpen.

- Beïnvloed dit ook het eventuele energielabel van de woning?
- Wat gaat het kosten en wie gaat het betalen?
- Welke financiële steun kunnen wij verwachten?
- Als ik op gas wil blijven, kan dat dan?
- Wat zijn precies alle alternatieven, worden die meegenomen en hoe wordt dit afgewogen?
- Hoe zorgen we ervoor dat we niet te afhankelijk worden van het elektriciteitsnet?
- Ik heb vooral behoefte aan meer informatie.
- Kan ik een windmolen plaatsen?
- Isolatie in huis is niet voldoende om over te gaan op een andere installatie. Hoe gaat de gemeente hier mee om?
- Doen alle aanpassingen geen afbreuk aan de staat maar ook de uitstraling van de woningen?
- Is met een airco verwarmen ook een optie?
- Wat is de terugverdientijd van de verschillende opties?
- Wat is de planning en is die haalbaar en realistisch?
- Waarom beslist de gemeente over mijn woning?
- Kan het huidige gasleidingnet gebruikt worden voor een duurzame oplossing?
- Waar kan ik meer informatie vinden?

Wij.Doen.Groen.
Samen naar een duurzaam Nissewaard

Maken bewoners zich zorgen over klimaatverandering? (Abbenbroek)

66 bewoners hebben deze vraag beantwoord met ja/een beetje/nee. Ook hebben ze allemaal een uitleg gegeven waarom ze voor dat antwoord hebben gekozen.

37 mensen vulden 'Ja' in. De uitleg daarbij was:

- Het moet wel bij te houden zijn en wij hoeven niet voorop te lopen.
- Er mag ook vaker belicht worden wat er allemaal al gebeurt.
- Het wordt lijkt nu alsof het allemaal erg snel moet, terwijl de tijd nemen juist belangrijk is.
- Het is belangrijk voor de toekomst van onze kinderen en kleinkinderen.
- Het is een wereldwijd probleem waar we nu iets aan moeten doen.
- Vooral wateroverlast is zorgelijk: is er is meer hitte en meer regen. Wij liggen op der NAP dus het is belangrijk hier iets mee te doen. Ook om schade aan onze woningen te voorkomen.
- Ik maak mij zorgen over he smelten van de poolkappen, het verdwijnen van dieren en vegetatie en de vele natuurrampen.

13 mensen vulden 'een beetje' in. De uitleg daarbij was:

- Ik maak mij nog niet erg zorgen, maar vindt wel dat we iets moeten doen.
- Nederland hoeft niet voorop te lopen en wij als bewoners hebben maar weinig invloed.
- Ik ben er nog niet zo mee bezig.

16 mensen vulden 'Nee' in. De uitleg daarbij was:

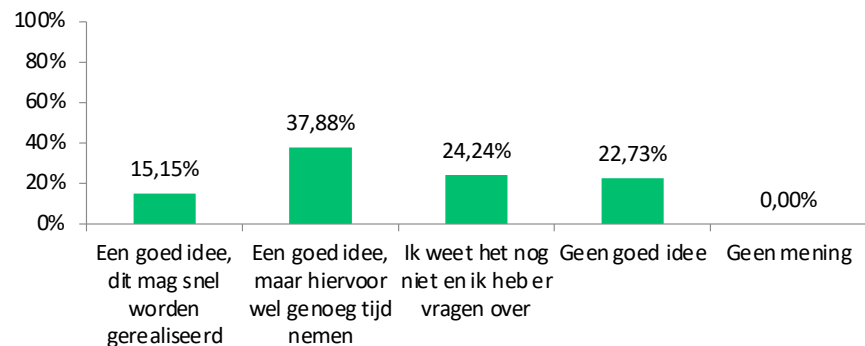
- Het klimaat verandert maar dat is van alle tijden. Onze invloed is daarop te klein. De natuur zal zichzelf herstellen.
- Het is stemmingmakerij en mensen worden onnodig op kosten gejaagd.
- Het is belangrijk om op grote schaal iets anders te doen en niet te beginnen bij de inwoners van Nissewaard.
- Door bewust te leven komen we al een heel eind.
- Nee, Nederland lost het niet zelfstandig op, wereld aanpak is belangrijk.

Wij.Doen.Groen.
Samen naar een duurzaam Nissewaard

Wat vinden bewoners van het ‘van het aardgas af’ gaan? (Abbenbroek)

Hoe denkt u erover dat uw dorpskern
overgaat op duurzaam verwarmen
zonder aardgas?

Wat vinden bewoners van het ‘van het aardgas af’ gaan? (Abbenbroek)

Bij de vraag konden bewoners een toelichting geven. We hebben deze samengevat tot vijf onderwerpen.

1. Aandacht voor de overstap

Bewoners geven aan dat de overstap belangrijk is, omdat we op een duurzame manier moeten gaan verwarmen. Ook wordt er genoemd dat de verduurzaming belangrijk is, dus dat we dan maar beter snel kunnen beginnen.

2. Kijken naar alle mogelijkheden

Bewoners benoemen vaak dat we goed moeten kijken naar alle mogelijkheden en nu niet al te veel uitsluiten. Ook maken ze zich zorgen over de kosten en goede financieringsmogelijkheden. Dat de gasprijzen nu nog verbonden zijn aan de energieprijzen, helpt volgens sommige bewoners niet om de overstap te gaan maken.

3. Voldoende kennis

Bewoners geven aan dat de gemeente mogelijk niet alle kennis in huis heeft en vooral ook moet kijken naar andere projecten. Ook geven ze aan dat kennis bij bewoners zelf nog ontbreekt. Het maken van overhaaste beslissingen wordt vaak genoemd als risico.

4. Wat kunnen we verwachten?

Bewoners die in het buitengebied of in oudere (beschermd dorpsgezicht)woningen wonen, vragen zich vooral af wat er voor hen verstandig is om te doen en wat zij kunnen verwachten.

5. Andere prioriteiten of een andere visie

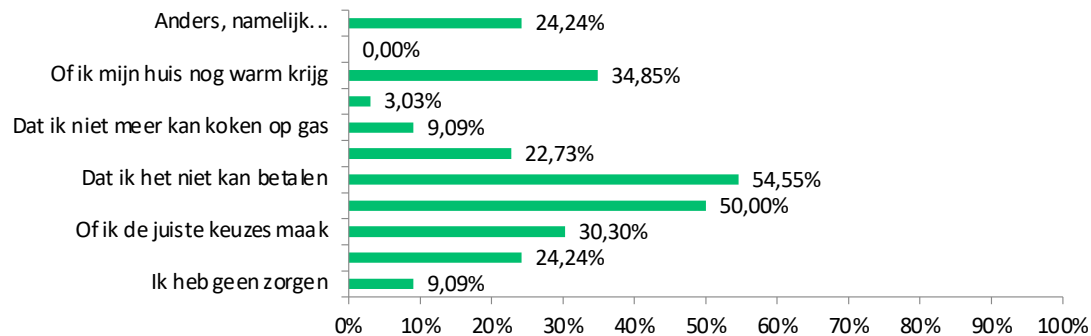
Bewoners die het geen goed idee vinden om over te stappen maken zich zorgen over kosten, de mogelijkheden en de snelheid waarmee beslissingen worden gemaakt. Ook wordt er genoemd dat er op dit moment andere dingen voorrang moeten hebben. Sommigen zien gas niet als een vervuilende manier van verwarmen. Daarnaast wordt ook benoemd dat het elektriciteitsnet het op dit moment waarschijnlijk niet aan kan. Men maakt zich daarbij zorgen om de leveringszekerheid.

6. Behoefte aan eigen keuzes maken

Als laatste komt sterk naar voren dat men behoefte heeft aan keuzevrijheid. Er zijn bewoners die het gevoel hebben dat deze transitie wordt opgelegd. Het is belangrijk om in gesprek te gaan en te blijven.

Welke zorgen hebben bewoners over ‘van het aardgas af’ gaan? (Abbenbroek)

Welke zorgen heeft u bij het van het aardgas afgaan van uw woning of pand?(meerdere antwoorden mogelijk)

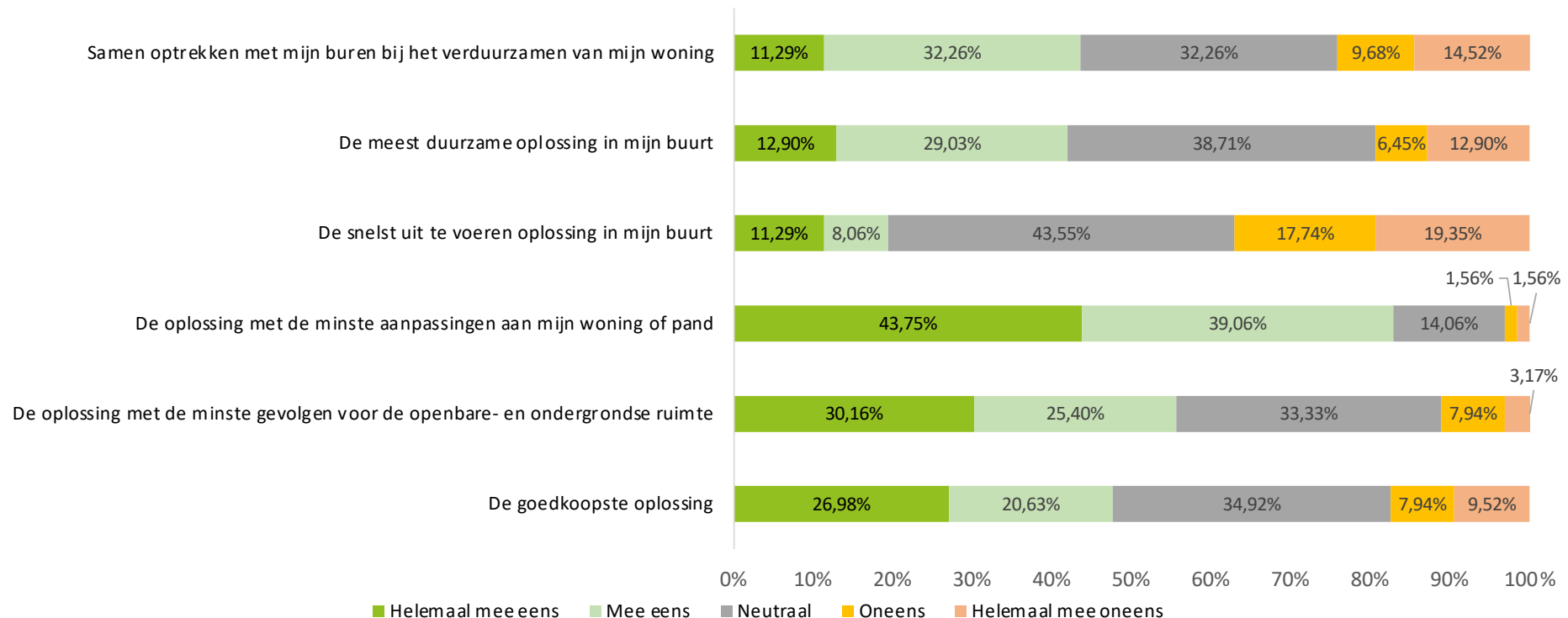
Anders, namelijk:

- Of het in het houten huis technisch mogelijk is. En hoe ingrijpend de verbouwing wordt.
- Veel te duur, zonder maandelijkse reductie.
- Overlast van bijvoorbeeld warmtepomp. Ik vind dat er onvoldoende naar andere vormen bijvoorbeeld LNG wordt gekeken.
- Wie gaat het betalen?
- We hebben net ons huis verbouwd, wat heel prijzig was. Er is eigenlijk geen geld meer, en ook geen energie om weer een verbouwing aan te gaan. We hebben net vloerverwarming geplaatst. Kan dat nog wel blijven? Bang dat we voor veel kosten komen te staan en of ons huis het wel aankan (komt uit 1965).
- Persoonlijk geen maar financieel, kennis en overlast zullen naar mijn mening het grootste zijn.
- De geschiktheid van het pand om over te gaan.
- Dat de energie kosten een héél stuk hoger uit gaan pakken. Geen (of minder) gas zal resulteren in een hoger elektriciteit verbruik.
- Dat mijn huis voor verwarmen niet van het gas af kan
- Ik sta er niet achter: begin eerst maar eens met het bouwen van kerncentrales.
- Ruimtegebrek voor andere installatie dan een cv ketel.
- Als je over gaat op waterstofgas is aanpassing minimaal.
- Kosten en ruimte inleveren aan de onnodige verduurzaming.
- Het gaat natuurlijk geld kosten, die kosten gaan we waarschijnlijk terugzien in de huur. Ik hoop dus dat er voldoende rekening met het huishoudbudget wordt gehouden.

Waar zijn bewoners het mee eens of mee oneens? (Abbenbroek)

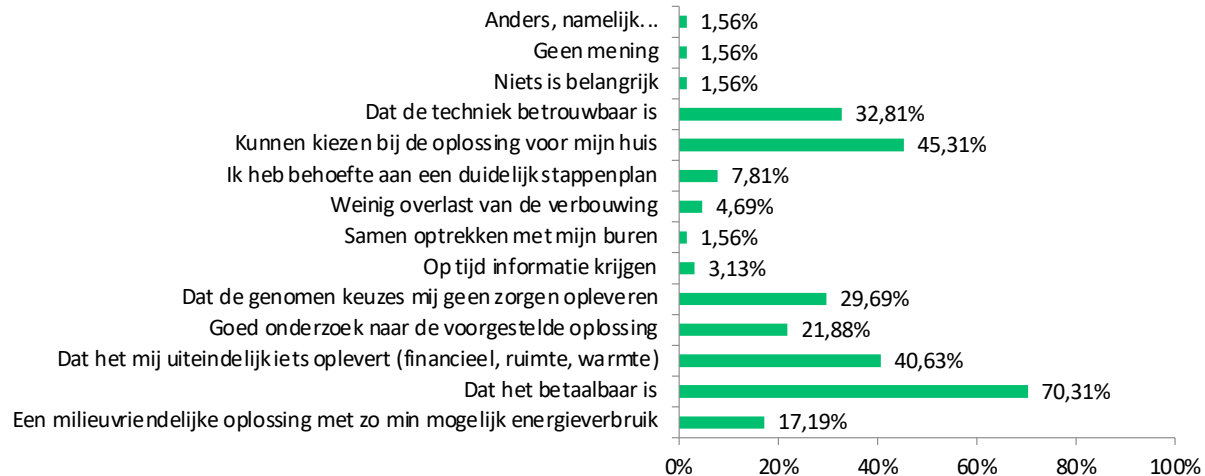
Voor de warmtetransitie kies ik het liefst voor:

Aan welke eisen moet de warmteoplossing voldoen? (Abbenbroek)

Wat vindt u het belangrijkste aan de warmteoplossing voor uw woning of pand? (maximaal 3 antwoorden mogelijk)

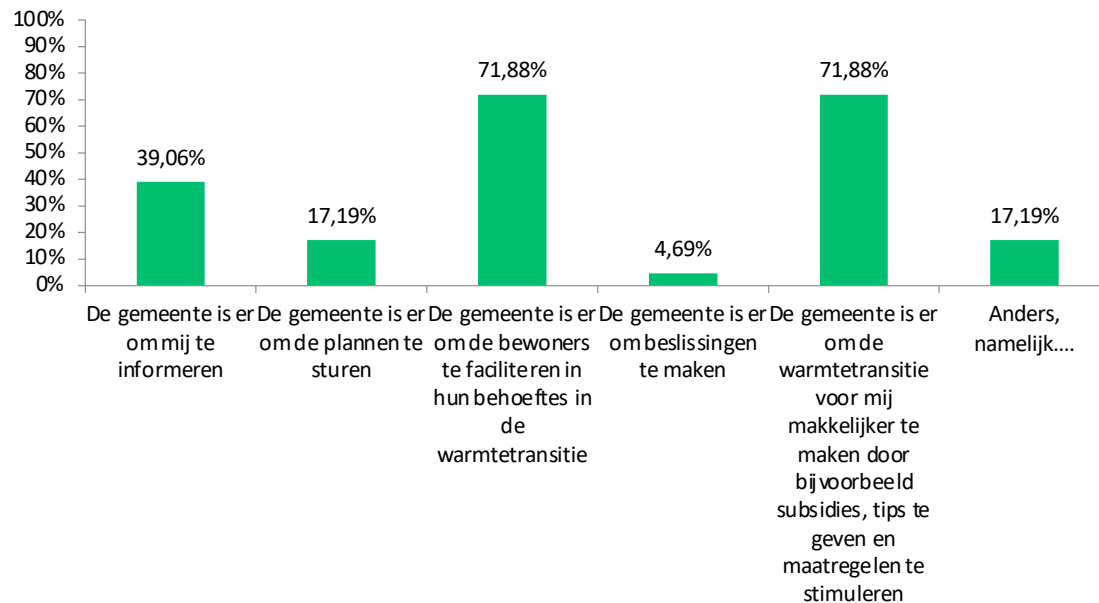

Wij.Doen.Groen.
Samen naar een duurzaam Nissewaard

Welke rol moet de gemeente pakken in de warmtetransitie? (Abbenbroek)

Meerdere antwoorden mogelijk:

Anders, namelijk:

- Toestemming geven voor privé windturbine.
- Bewoners informeren over wat er kan, maar de keuze voor het afstappen van aardgas is aan bewoners zelf.
- Samen met de burgers een oplossing zoeken en samen beslissen.
- Eerlijk advies geven over de (on)mogelijkheid tot transitie.
- Geen rol. Bewoner moet zelf kunnen kiezen wel/geen gas.
- Bewoner vrije keuze laten voor behoud aardgas.
- Tegengas geven aan regeringsplannen.
- Dragen van de kosten.
- Toezichthouder (bewaker) bij de uitvoering zijn.
- Niet bemoeien.
- Goed samenwerken met woonstichting De zes kernen. Samenwerken met alle woningeigenaren voor advies, subsidies en informatie.

Advies dat bewoners geven aan de gemeente (Abbenbroek)

Belangrijke onderwerpen die worden genoemd zijn:

- Kennis en informatie: dit is de rol van de gemeente.
- Communicatie: duidelijk en eerlijk communiceren.
- Visie: denk goed na over de lange termijn en het uiteindelijke doel.
- In gesprek met bewoners: doe het samen, neem bewoners mee en ga open en eerlijk in gesprek.
- Een zorgvuldig proces: neem de tijd en denk goed na. Maak geen overhaaste beslissingen.
- Betaalbaarheid: kijk goed naar de kosten en hoe mensen dit kunnen betalen. Denk aan verschillende financieringsmogelijkheden.
- Keuzevrijheid: zorg dat mensen zelf kunnen en mogen beslissen.
- Gedegen onderzoek: bekijk alle alternatieven en wees eerlijk over alle opties.
- Karakteristiek dorp: kijk goed naar de situatie in het dorp. Niet alles kan en mag. Daarnaast is ook de uitstraling van het dorp belangrijk.
- Maatwerk: zorg voor informatie en oplossingen op maat.

Manieren waarop de bewoner informatie wil krijgen (Abbenbroek)

- Internet
- Media (zoals tv)
- Via de woningbouwvereniging
- Via de gemeente
- Eigen kennis
- Woonwijzerwinkel
- Forums: ervaringen van anderen
- Sociale contacten
- Informatie inwinnen bij leveranciers geeft vaak een vertekend beeld, vanwege de andere belangen.
- Vereniging Eigen Huis
- Nog nergens
- Specialisten die mijn specifieke situatie hebben onderzocht en experts
- Tijdschriften, krant
- Zelf nadenken